Kadri Hinrikus

TOHUVABOHU

Kadri Hinrikus

TOHUVABOHU

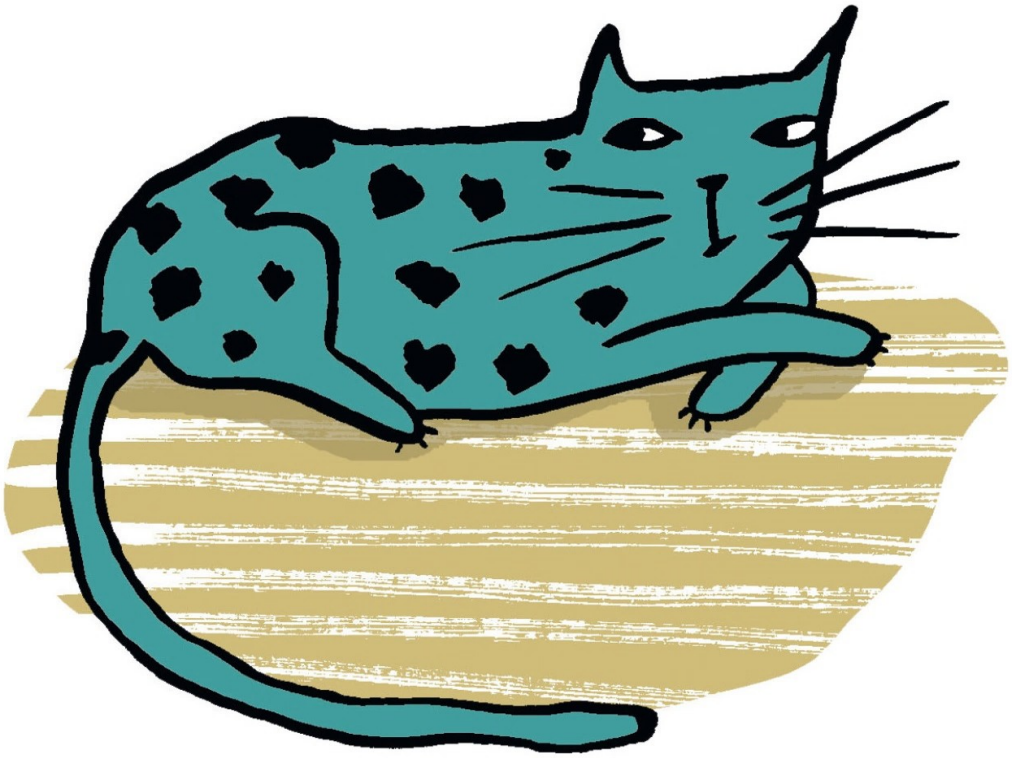

KAVIK

Kadri Hinrikus

TOHUVABOHU

Pildid joonistanud
Anne Pikkov

Kadri Hinrikus

TOHUVABOHU

Pildid joonistanud Anne Pikkov

Raamatu väljaandmist on toetanud
Eesti Kultuurkapital

Raamatu said Tallinna Keskraamatukogult kingiks
kõik Tallinnas 2019. aastal kooliteed alustanud lapsed.

Toimetanud Margit Ross
Kujundanud Signe Kanarbik

Tekst © Kadri Hinrikus, 2019
Pildid © Anne Pikkov, 2019
© Tallinna Keskraamatukogu, 2019

ISBN 978-9949-9971-5-2
ISBN 978-9949-9971-6-9 (Flipbook)

Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas

Kallis lugeja

Oled avanud raamatu, mille pealkiri on „Tohuvabohu”. Oskad sa arvata, millest see raamat räägib? Vist mitte.

Raamatutega on enamasti nii, et nad oskavad hoida saladust. Kaane peal on pealkiri, mis võib saladuskatet raamatu sisult natukene kergitada. Tavaliselt on raamatukaanel veel ka joonistus või foto, aga väga palju abi ei pruugi nendestki olla, sisu on ikka veel mõistatus. Raamat jagab oma saladusi sinuga alles siis, kui sa raamatu avad, lehti pöörad ja lugema hakkad. Loed ühe lehekülje, teise ja kolmandagi – saladus pääseb kaante vahelt välja ja viib sind seiklema.

Kas tahad kuuluda raamatute salaseltsi? Loe raamatuid, räägi sellest, mida raamatutest teada said, oma sõpradele ja perele ning siis saab ka sinust salaseltsi liige. Salaseltsi kogunemispaik on raamatukogu. Muidugi raamatukogu, sest kus mujal on nii palju raamatuid, et jagub lugemiseks kõigile salaseltsi liikmetele. Tule sinagi raamatukokku, raamatud ja salaseltsi liikmed ootavad sind.

Mõnusat lugemist!

Sinu raamatukogu

*

Nüüd tagantjärele on muidugi selge, millest kogu segadus tekkis, kuigi alguses paistis, et asi jääbki mõistatuseks. Suur tohuvabohu sai alguse ülemaailmsest rahulolematusest, peale selle veel kadedusest, kiuslikkusest, käru keeramisest, jala taha panemisest, jala ette panemisest, oma nina teiste asjadesse toppimisest ja muidugi rumalusest.

Ühtäkki oli tohutult palju lapsi, kes ei tahtnud hommikul muna ega putru süüa, ja vähemalt sama palju oli väänikuid, kes ei tahtnud õhtul magama minna. Veelgi rohkem oli isasid, kes ei olnud rahul oma tööga. Emasid, kes ei olnud rahul isadega, ei suutnud keegi kokku lugeda. Vanaisad ei viitsinud enam lapselastele õhtujutte lugeda, vanaemad keeldusid kooke küpsetamast, õpetajad väsisid õpetamast ja politseinikud viskasid oma mundrid nurka ning läksid metsa seenele, hoolimata sellest et seeneaeg oli ammu läbi. Leidus isegi üks jõuluvana, kes ei tahtnud minna laste juurde kinke jagama.

„Ei kavatsegi minna,” ütles ta ainult, ajas huuled prunti ja hakkas nina nokkima.

Ühel hommikul oli seis lausa nii sant, et päike ei tahtnud tõusta. Ta ainult piilus laisalt silmapiiri tagant, üks silm kinni, teine poolpilukil. See päev oli algusest lõpuni hämar, tuuline ja kõle.

Ainult Johan ärkas reipalt nagu tavaliselt.

*

Johan lõi silmad lahti, ilma et ema teda oleks äratanud. Ta viskas pilgu kellale ja kohkus. Ta oli põhjalikult sisse maganud. Ka kõige parema tahtmise juures jõuaks ta kooli alles kolmanda tunni alguseks, ja sedagi vaid siis, kui liduks voodist otse tänavale.

„Oh, sa!" kirus poiss, vahetades pidžaamat teksapükste ja ruudulise särgi vastu. „Kus ema on?! Haige?! Samuti sisse maganud?!"

Johan ei mäletanud, et kumbagi varianti oleks kunagi ette tulnud. Talle meenus vaid üks kord, mil emal oli nohu, kuid see ei takistanud tal poega kooli saatmast. Kooli minemise küsimuses oli ema järeleandmatu.

Johan virutas oma toaukse prõmaki pärani.

„Ema!" hõikas ta üle korteri.

Vastust ei tulnud. See, et ninna ei tulnud ka igahommikust tuttavat singi praadimise ega kohvi lõhna, tegi Johani murelikuks. Johan kiikas kööki, elutuppa, esikusse ja traavis siis trepist üles vanemate magamistuppa. Ta leidis ema suure peegli eest, hommikumantel õlgadel.

„Oi, emps, ma otsisin sind! Küll me täna alles magasime kaua! Kas ma võin koolist koju jääda?” vuristas Johan ühe hingetõmbega.

Ema ei vastanud. Ta oli ametis mingi kollase papitüki lõikamise ja liimimisega.

„Mida sa teed?” päris Johan uudishimulikult.

Ema keerutas papitükki sõrmede vahel ja vajutas selle siis oma heledatele lokkis juustele.

„Kroon?” imestas Johan lähemale astudes. „Kas sa tegid endale krooni?”

„Kuningannad kannavad kroone,” naeratas ema oma peegelpildile.

„Mis need kuningannad siia puutuvad?” ei saanud Johan aru.

„Kas sina oled minu uus kammer-teener?”

„Mina ei ole mingi teener, ära tee nalja, emps. Sa tead küll, et mina olen Johan. Kas sa tööle ei lähegi?"

„Nii ninakalt kuningannale ei vastata. Jäta see meelde. Sa võid mulle hommikusöögi serveerida."

Ema heitis voodile, toetus mugavalt patjadele ja sulges silmad.

„Ma ootan."

Ei mingit sõbralikku kallistust ega juuste sasimist, ei mingit maitsvat moosisaia ampsu.

Johan taganes toast välja. Mis see nüüd siis on? Tahab see olla nali või on ema ikkagi haige? Kohe pööraselt haige?

Tarvis oli isale helistada. Ilmselt oli tema kihutanud tööle juba õige vara ega teadnud ema palavikulisest sonimisest midagi.

Johan trampis alumisele korrusele telefoni järele. Hommik oli edenenud nii kummaliselt, et Johan polnud veel pissilegi jõudnud. Ta otsustas häda rutusti ära õiendada, enne kui hakkab isale keerulist olukorda selgitama.

„Huvitav, kas on olemas mingit kuningannavastast salvi? Või peab ema tablette neelama? Peaasi, et need liiga kibedad ei oleks," juurdles Johan vannituppa põigates.

Ent üllatus ootas sealgi. Isa, kes istus sellel kellaajal argipäeviti alati juba oma büroos, kummardus nüüd täies rahus vett täis vanni kohale, et seal paberlaevukesi ujutada. Selga oli ta

vedanud ülikonna asemel triibulise meremehesärgi.

„Mida s-s-sa teed?" kokutas Johan, kui oli esimesest ehmatusest toibunud.

„Tormi," vastas isa ja lõi oma suure kämblaga vannis vee loksuma, nii et laevukesed jäid vaevu pinnale.

„Miks sa tööl ei ole? Kas sina oled ka haige?"

„Ma olen meremees, ootan käsku laevale minna," ajas isa end sirgu. „Aga nüüd on see tulnud ja ma lahkun."

„Kuhu sa lahkud?" niutsatas Johan.

„Meremehe koht on merel."

Isa ajas rinna kummi, patsutas Johanit pealaele ja astus korterist välja.

„Sa ei oska ju isegi ujuda," hüüdis Johan talle järele. Kuid seda isa enam ei kuulnud.

*

Johan viis näppude vahel emale juustuvõileiva. See oli tema arusaamine toidu serveerimisest, olgu see emale, kuningannale või kellele tahes. Midagi targemat ei osanud ta nagunii ette võtta.

Ema mõnules endiselt patjadel. Juustuvõileiva peale krimpsutas ta küll nina, kuid hakkas siiski sööma.

„Lõunaks ma tahan kaheksajalga Kreeka moodi, pardirinda veinikastmes ja kirsi-šokolaadivahtu."

Johan pööritas silmi. Tema arvates vajas ema kiiremas korras ravimeid.

„Emps, kus sul valutab?" istus Johan voodi servale.

„Ma tunnen ennast suurepäraselt. Kavatsen täna päev otsa raamatut lugeda, muusikat kuulata, magada ja süüa. Palun mind mitte tülitada."

„Aga me pidime ju minema mulle tenniserekетit ostma."

Ema sai võileivaga ühele poole ja võttis öökapilt raamatu.

„Kammerteener võib nüüd lahkuda. Mind paneb imestama, et ta seda juba teinud ei ole."

See oli öeldud tooniga, mille peale Johan püsti tõusis ja ukse enda järel ettevaatlikult kinni tõmbas.

„Tore lugu küll," vajus ta ohates köögilaua taha. „Emast on saanud üleöö kuninganna ja isast meremees."

Hea oli vähemalt see, et ema püsis esialgu ikkagi oma voodis ega uidanud mööda linna, kroon peas. Aga isa võis küll tormisel

merel hätta sattuda. Nad olid mõne korra laevaga sõitnud ja isegi üsna väikse lainetusega läks isa näost roheliseks.

Johan vahtis halli taevast ja raagus puid akna taga. Korraga meenus talle öine unenägu, sest ka tema oli olnud unes keegi teine.

„Mingi meistrimees olin ma ju unes," meenus talle tasapisi. „Lendasin katki läinud päikest parandama. Tõusin aina kõrgemale taevasse, kuni läksin kõrvetavast kuumusest kärssama ja süttisin põlema. Kõik kokku oli nii jube, et ärkasin selle peale üles," tulid Johanile meelde öised läbielamised. Ta oli tundnud suurt kergendust, kui taipas, et lamab siiski Johanina voodis teki all, mitte ei rassi pilvedes.

Johan jõi klaasi piima ja otsustas kooli minna. Ehk oskab klassi-juhataja talle nõu anda, mida rikki läinud vanema-tega peale hakata.

*

Tugev tuul pildus õues jäätisepabereid, puulehti ja oksaraage.

Johan polnud veel kodutänavalt kaugemale saanud, kui pidi kihutava auto ette jääma. Roolis istus umbes kuuenda klassi jõnglane, mustad päikeseprillid ninal. Esimesele autole järgnes maruliselt signaalitades teine, siis kolmas ja neljaski masin, iga auto juhiistmel mõni elevil koolipoiss. Võidusõit kulges ühtaegu sõidu- ja kõnniteel puude vahel.

Johan sammus ettevaatlikult kooli suunas edasi.

Läbi pargi minnes nägi ta liivakastis kahte halli habemega taati, kes loopisid teineteisele liiva näkku, naersid ja mängisid plekist rongiga. Üks tüdruk vedas enda järel roosat jalgratast, mille sadulas kössitas muldvana kondiste põlvedega memm, õhupall näpus. Põõsaste vahel ringi keksiv noormees meenutas Johanile kangesti varest ja koolimaja ees tantsis matemaatika-õpetaja koos direktoriga kõlaritest paiskuva muusika saatel kaerajaani.

Johan põgenes oma klassiruumi. Tahvli ees, pikk kaardikepp mõõgana käes, seisis Matilda.

„Miks sa hilined?" käratas klassiõde, kui Johan ukse vahelt pea sisse pistis. „Istu kohale! Saad kahe!"

Pinkidest vaatas Johanile vastu üksainus tuttav nägu – kooli kokatädi. Teised olid täiesti võõrad: kaks hilises keskeas daami, kes olid oma juuksed patsideks pununud, paksude prilliklaasidega vanahärra, üks punapäine naine ja veel kolm eakat memme. Ühel neist oli lauale laotatud suuremat sorti kudumistöö, teistel seisid rivis rohupudelid.

Johan koperdas pinki.

Avatud aknast paistis raagus vaher, mille oksal kükitas klassijuhataja, põskedel musta vildikaga joonistatud vurrud.

„Tere!" pomises Johan.

„Mnjäu!" vastas õpetaja.

*

„Kui palju on viis pluss viis?” kärkis Matilda klassi ees ja osutas kaardikepiga vanahärrale.

„Kümme,” venitas vanahärra.

„Vale! Hoopis 20. Saad kahe.”

Vanahärral hakkas lõug värisema. Matilda vedas kriidiga tahvlile suure loperguse ringi. „Kuidas seda kujundit nimetatakse?”

„Ring,” kostis punapea esimesest pingist.

„Vale, see on kolmnurk. Õpi rohkem! Mis on Eestimaa pealinn?”

„Tallinn.”

„Vale! Mis päev tuleb pärast esmaspäeva?”

„Teisipäev,” viipas memm kudumisvardaga.

„Ei tule! Õpi uuesti!”

Nüüd pöördus Matilda Johani poole. „Kumb on parem, kas jäätis või šokolaad?”

„Jäätis.”

„Saad kahe. Šokolaad on parem.”

Matilda võttis taskust šokolaadi-kommi ja pistis suhu. Üks mammi rüüpas lonksu rohupudelist.

„Ja nüüd võimleme,” jätkas Matilda uue innuga. „Kõik teevad sada kükki.”

Õpilased ajasid end püüdlikult püsti. Vanahärra kobas laua alt kargu, kõverdas paar korda põlvi ja vajus siis toolile puhkama. Kuduja-memm potsatas põrandale pikali esimese kükiga.

„Hea, et Matilda kukerpalle ei käskinud teha,” käis Johanil läbi pea, kui ta higistavaid kaaslasi piidles. Kokatädi pidi pärast kümnendat kükki seinalt tuge otsima. Siis helises kell vahetundi. Johan sööstis klassist välja, teised vajusid hingeldades toolidele.

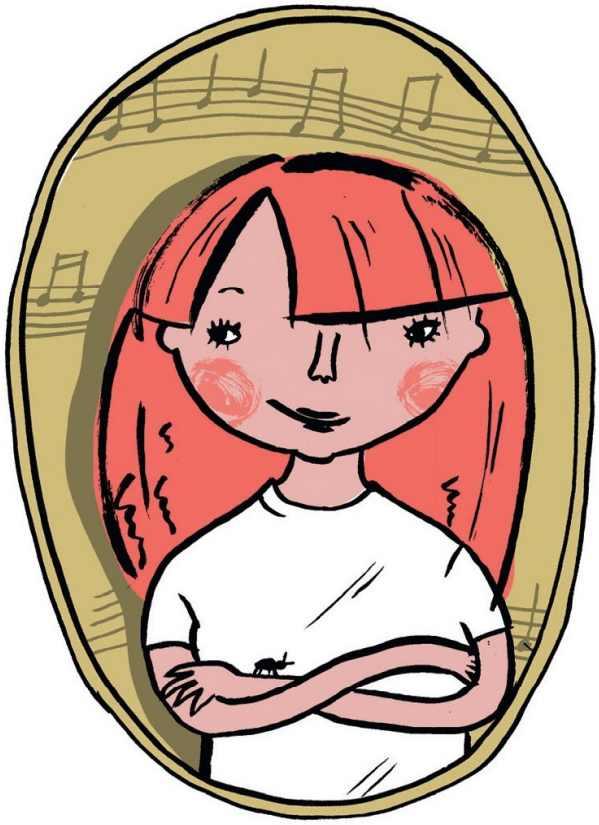

Johan sai aru, et hommikust peale on kõik kuidagi teistpidi ja valesti. Aga miks küll? Kas tema ise oli ikka endine? Ta astus garderoobis ärevalt peegli ette ja silmitses end põhjalikult: samad rohelised silmad, heledad sassis juuksed, sirge nina, väike lohk lõuaotsas, tuttav särk, teksad ja just parajalt sissekantud tossud. Johan rahunes – tema oli endine. Ja iseendaks ta kavatses ka jääda.

Koolimajas liikus lapsi vähe, seevastu tungles raamatute, vihikute ja seljakottidega täiskasvanuid päris tihedalt. Paistis, et nad kõik olid millegipärast uuesti kooliteed alustanud. Mõned tõuklesid, mõned ajasid üksteist taga, naised itsitasid isekeskis. Üks papi vajutas nätsu keset aknaklaasi.

Johan tundis, et on kohutavalt näljane. Juustuvõileiva tegi ta hommikul emale, aga ise oli joonud ju vaid klaasi piima. Johan sättis sammud söökla suunas. Mida lähemale ta jõudis, seda tugevamaks läks kõrbehais.

*

Sööklas olid lauad toidust lagedad. Johan otsustas piiluda kööki lootuses saada vähemalt paar leivaviilu.

Suure pliidi peal tossas midagi nii vägevalt, et kogu ruum oli halli suitsu täis. Johan kiirustas akent avama.

„Läks natuke kõrbema," hõikas Saskia pliidi äärest, ise vehkis hoogsalt panni kohal pajalappidega.

Saskiat tundis Johan ammu. Nad olid käinud ühes lasteaias, koolis said klassikaaslasteks. Salaja pidas Johan teda oma pruudiks. Tüdruk oli pikkade punaste juustega ja mängis viiulit.

„Mida sina siin teed?" imestas Johan pliidi juurde astudes.

„Praen saiu kaneeliga. Kui see nüüd ikka on kaneel."

Pannil kärssas mingi plönn, taldrikul kõrgus kõrbenud viilakaid terve virn.

„Tulid õigel ajal. Ma hakkasin just restorani pidama. Istu lauda."

Johan võttis kuulekalt tooli. Ta püüdis mitte sisse astuda puruks kukkunud munale põrandal ja toksas tühja piimapaki jalaga eemale. Saskia kandis taldrikud, kahvlid ja saiad lauale. Vaatamata sellele et Johan tundis end kohutavalt näljasena, ei isutanud see kraam teda sugugi.

„Miks sa restorani tahad pidada?”

„Sest see on lahe,” rebis Saskia ühe saiatüki küljest vähem kõrbenud riba ja laotas selle Johani taldrikule.

„Ma mõtlesin, et sa tahad viiuldajaks saada.”

„Äh, viiul on nii tavaline. Meil õpib klassis viis tüdrukut viiulit.”

„Mis siis sellest?”

„Restoran on palju erilisem. Kuidas maitseb?”

Saskia jälgis, kuidas Johan saiakontsu suhu pistis. Suurte raskustega suutis Johan pala alla neelata. Ta ahmis õhku. Kaneeli asemel oli Saskia ilmselt terve pipratopsi pannile tühjendanud.

„Kas meil midagi muud ei ole?”

„Külmkapis on viinereid.”

Saskia lükkas saiakuhja hooga eemale ja tõi kapist viinerid.

„Külmad viinerid on igal juhul hea kaup,” leidsid mõlemad.

„Kuidas täna kõik nii sassis ja valesti on?” uuris Johan täis suuga. „Minu ema näiteks teatas hommikul, et on kuninganna ja isa hakkas merememeheks.”

„Matilda hakkas õpetajaks,” täiendas Saskia.

„Tean, ladus terve tunni kahtesid.”

„Ta on alati kiuslik olnud.”

„Hea küll, tema on kiuslik, aga miks suured inimesed korraga õpilasteks hakkasid?”

„Äkki nad said vanast peast aru, et on täitsa rumalad.”

„Mis meie siis nüüd tegema peame?” oli Johan nõutu.

„Mina kavatsen teha midagi erilist.”

„Mida erilist?”

„Pean kokaraamatutest uurima.”

Saskia tõmbas riiulist portsu raamatuid alla.

„Kas tuled ka minu restorani tööle?”

„Praegu ma ei saa. Aitäh söögi eest!”

*

Johan oli pisut pettunud, et kogu segadus Saskia nii ükskõikseks jättis. Pealegi ei suutnud ta tüdruku kokakunsti kuigi kõrgelt hinnata. Viiulit mängis ta Johani arvates märksa paremini.

Tuul vajutas puud looka, tibas vihma. Autode ja mootorrataste kihutamine tänavatel enam Johanit ei üllatanud, hulk masinaid oli juba mõlkis. Kuid kodu poole minnes äratas tema tähelepanu suur rahvamass presidendilossi juures. Seal tungles lapsi, vanureid, mehi, naisi. Kõik kisasid midagi. Üks lipsusatud noormees kargas prügitünni otsa.

„Ma tänan teid südamest!" lehvitas noormees sealt rahvale. „Ma tänan teid, et valisite mind presidendiks!"

Selle peale tõstsid inimesed veelgi häält ja tekkis suuremat sorti arutelu.

„Kes teda valis?"

„Mina küll ei valinud!"

„Mina ei taha nii lühikest presidenti!”

„Võtke see kaabakas tünni otsast maha!”

„Mina ei ole kedagi valinud, tegelikult olen mina president!”

Kuid noormeest oli raske peatada: „Tähelepanu! Ma kuulutan välja oma esimese seaduse, mis ütleb, et mina olen teie president kuni elu lõpuni!”

„See ei ole kellegi seadus!” kisas kübaraga daam tünni kõrval. „Mina kuulutan välja seaduse, et kõik peavad alates tänasest kübaraid kandma!”

Selle peale hakkasid mehed naerma ja vilistama.

„Maha kübarad! Alates tänasest on kübarate kandmine keelatud!”

„Mina kuulutan välja seaduse, et talvel peab sadama lund ja suvel peab paistma päike!” röökis keegi kuskilt tagareast.

„Vett peab jooma! 12 pudelit vett päevas on kohustuslik!”

„Valige mind presidendiks ja ma luban teile, et saate kõik tasuta kinga!” vehkis mees suure plakatiga, millel oli kujutatud saabast.

Johan märkas, et 2.a klassi Robertil on õnnestunud lossi najal olevale redelile ronida. „Alates tänasest võib koolis käia ainult kolmapäeviti!” karjus ta sealt. „Ma kuulutan seaduse kohe...”

Kaugemale ta ei jõudnud, sest pikal vihmavarjuga proual läks korda ta redelilt maha tõmmata ja ise asemele ronida.

„Seadus ütleb, et kõik peavad olema peenikesed!”

„Vale! Kõik peavad olema paksud!”

„Pidu tuleb panna! Trill ja trall!”

„Keegi ei tohi vanaks jääda! Vanaks jäämist tuleb karistada kortsudega!”

„Kõik inimesed peavad tegema trenni! Kohe jooksma!”

„Minu seadus näeb ette, et igas peres peab olema vähemalt üks kass!”

„Ei, koer!”

„Vale, igas peres peab olema auto!”

„Maha autod! Autod tuleb keelata!”

„Toituda tuleb juur-viljast! Igale lapsele oma porgand!”

Johan ei viitsinud rohkem kuulata ja trügis rahvasummast välja. Eemal pursk-kaevuga basseinis sulistas linnapea, punased ujumis-püksid jalas.

*

„Kas tõesti tahab nii palju inimesi presidendiks saada?” imestas Johan edasi jalutades. „Miks küll?”

Päev oli juba pärastlõunas, sama hämar ja kõle nagu hommikulgi. Arusaamatud veidrused, mille tunnistajaks Johan oli olnud, hakkasid teda väsitama. Pealegi muretses ta ema ja isa pärast. Isa ei osanud ta kuhugi otsima minna, emale otsustas osta kioskist sarvesaia.

„Kaheksajalg see just ei ole, aga kõhtu ikka täidab,” arvas Johan.

Kioski kassa taga kõlgutas jalgu naabermaja tüdrukutirts, kes hiljaaegu oli oma viiendat sünnipäeva pidanud. Ühe käega toksis tüdruk klahve kassaaparaadil, teises käes hoidis tilkuvat jäätisetuutut.

„Palju see sarvesai maksab?” päris Johan.

„Neli tammetõru,” kilkas tirts.

Johan leidis jopi taskust paar tõru ja jättis letile ka 30 senti. Tüdruk asus uue jäätise kallale.

„Huvitav, kus kõik mu klassivennad parasjagu olla võiksid,” juurdles Johan. Koolis neid näha polnud. Johan tundis puudust isegi Janist, kes talle möödunud nädalal mataõpikuga kuklasse oli koksanud. Tema oli selle peale Janile joonlauaga äsanud ja lõpuks kasvas sellest välja üks mõnus mürgel, kus osalesid peaaegu kõik klassi poisid. See oli igati aus võitlus.

Aus oli seegi, et klassijuhataja rüseluse lõpuks ära klaaris.

„Selleks ju klassijuhatajad ongi," arvas Johan. „Mitte selleks, et kassi kombel puu otsas kükitada."

*

Johan surus sarvesaia taskusse ja lisas sammu.

Kodutee viis mööda haiglast, mille ees tammus jällegi suur salk inimesi, enamjaolt lapsed. Kõigil olid seljas valged kitlid. Paljudel lohisesid need maani, mõnel kõlkus kaelas kuuldetoru, mõnel oli otsaette kinnitatud peegel nagu kõrvaarstidel. Siin oli Johanile palju tuttavaid nägusid, Jangi seisis teiste hulgas.

„See ei ole mingi haigla, kui meil patsiente ei ole," riidles kolmanda klassi Grete. „Me peame jalga lasknud patsientide asemele uued hankima."

„Muidugi hangime uued haiged, ma tahan pimesoolt opereerida," toetas Jan.

„Mina tahan näha, mismoodi inimene seestpoolt välja näeb, ja selleks pean ma kellegi lõhki lõikama. Kelle peal ma saan harjutada?" nõudis kuuenda klassi Brett, käed puusas.

Laste hulgas oli ka paar vanemat daami.

„Mina olen eluaeg inimesi ravinud oma mõtetega," ajas üks prouadest käed laiali, nagu sooviks kõiki kallistada. „Nüüd tahan ma lõpuks süsti teha! Lubage ma teen teile kõigile süsti!"

Selle peale tõmbusid arstid rüsinal eemale.

Alles nüüd sai Johan aru, kui kohutav oht teda ähvardab. Ta oleks pidanud haiglast suure kaarega mööda minema, kuid juba oli hilja.

„Vaadake! Patsient!” röökis Jan ja osutas Johani poole. Kõigi pilgud pöördusid temale.

„Just sellist meil vaja lähebki! Ta näeb täitsa haige välja!”

„Ma hakkan teda ravima!”

„Mina tahan ninatilku tilgutada!”

„Süsti!”

Nende hõigete saatel algas metsik tagaajamine. Johan jooksis elu eest, kuid arstid olid kindlalt nõuks võtnud vähemalt ühe patsiendi oma haiglasse kinni panna.

Johan põgenes puude ja põõsaste vahel haake tehes, Jan ja Brett tihedalt kannul.

„Pidage ta kinni!”

„Piirake ta ümber!”

Johan komistas tänava äärekivil ja kukkus peopesad marrastkile. Tal polnud aega valu tunda, Brett hingas juba kuklasse.

„Luba ma opereerin sind natukene!” lunis tüdruk.

Tagaajajad olid kavalalt hargnenud ja kui Johanil õnnestuski Brett korraks maha raputada, kerkis nurga tagant nähtavale proua süstlaga. Johan viiksatas hirmunult. Ta sooritas hiiglasliku hüppe üle kraavi, mis oli poolenisti vihmavett täis. Proua plärtsatas kraavi, kuid Jan, Brett ja terve hulk teisi jätkas tagaajamist.

Johan lidus tänaval masinate ja inimeste vahel. Viis haiglapidžaamades papit mängis parkimisplatsil jalgpalli. Valgeid kitleid nähes põgenesid nemadki.

Johan traavis piki puiesteed, jõud oli otsakorral, jalad vetrusid nagu pehmed nuudlid, küljes pistis. Brett ja Jan aina lähenesid.

Korraga sööstis Johani kõrvale sinine tõukeratas.

„Hüppa peale!” hüüdis Saskia. Johan kargas tema selja taha ja ühiselt hoogu lükates viis sõit mäest alla majade vahele. Valged kitlid olid maha raputatud.

*

Johan ja Saskia lõõtsutasid pärast põgenemist Johani toa põrandal. Korteriuks oli kindlalt lukku keeratud, aknad suletud, kardinad ees. Verejanulistel külalistel polnud võimalik sisse tungida.

„See oli küll napikas," tunnistas Johan.

„Nad oleksid su lõhki lõiganud nagu mardika," noogutas Saskia. „Kipsi pannud, rohtu andnud, süste teinud."

Johan ajas end oiates jalule.

„Süst on kõige jubedam asi, mida ma tean."

Siis läks ta kontrollima, kas ema on ikka voodis.

„Tee kähku. Meil on kiire!" nõudis Saskia.

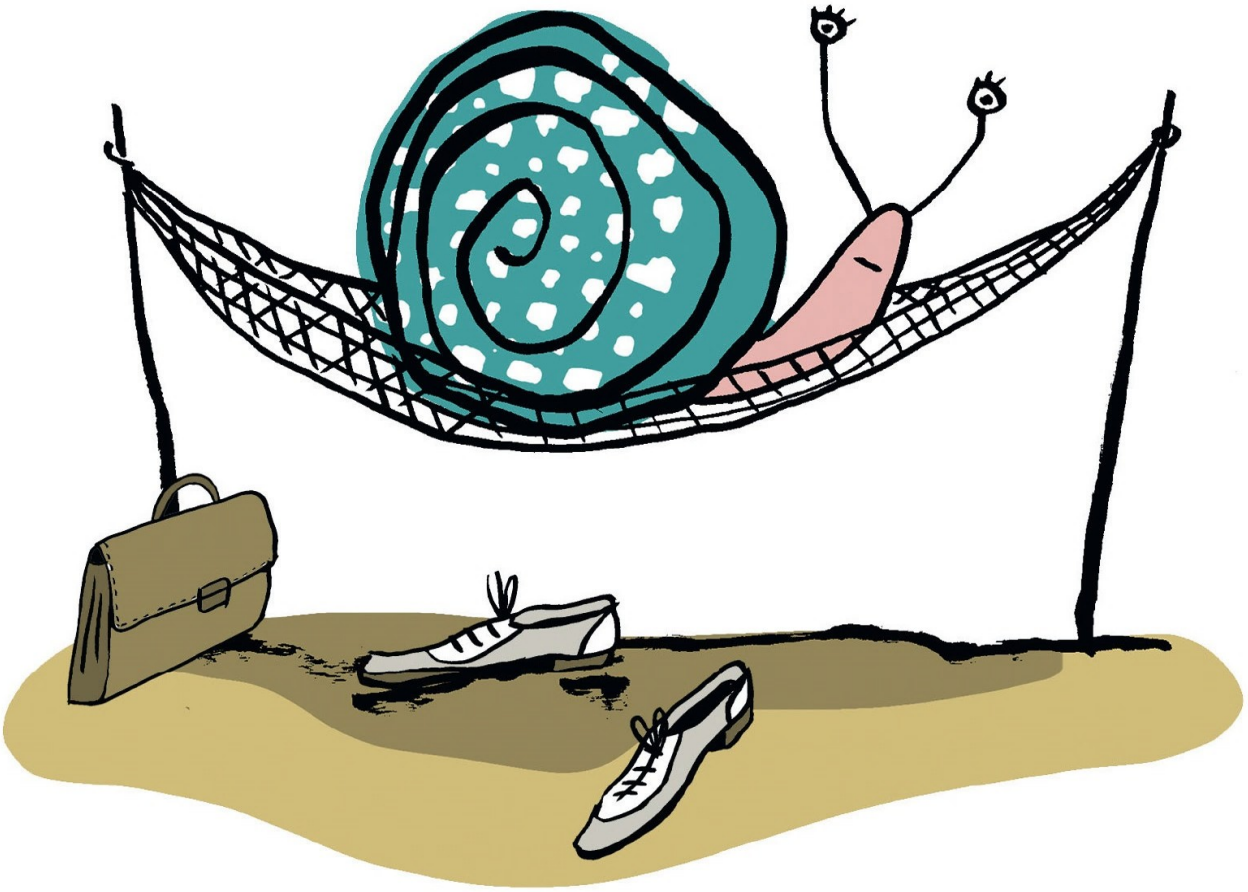
Johan koukis jopi taskust välja sarvesaia, valas klaasi õunamahla ja läks trepist üles. Ema lesis voodis, silmad kinni, kuulas klappidest muusikat ega teinud Johanist väljagi.

„Peaasi, et emps on alles," oli Johan rahul, jättis eine öökapile ja lippas oma tuppa tagasi.

„Me peame midagi ette võtma," sasis Saskia Johanil kohe varrukast. „Mul on ema kadunud ja tädi Debora võib isa nahka pista."

„Mis mõttes nahka pista?"

„Ära süüa," rehmas Saskia kärsitult. „Kui mul porgandikeeks ahjus põlema läks, saatsin ma selle restoranivärginduse pikalt. Läksin koju. Püüdsin emale helistada, aga ema telefon oli köögis laua peal. Saad aru, ema telefon oli, aga ema ei olnud!"

Johan vangutas pead, asi paistis päris hull. Saskia jätkas: „Siis hakkasin isa otsima. Kujuta ette, ma leidsin ta aiast võrkkiigest. Isa oli tõmmanud teki üle pea ja magas. Tekil oli selline silt.”

Saskia andis Johanile kortsus paberilipaka.

„Palun mitte häirida ega külla trügida,” luges Johan. Allkirjaks oli kirjutatud „Tigu”.

„Kas su isa on teoks muutunud?”

Saskia noogutas. „Aga kõige hullem on see, et tige naabritädi Debora on kulliks muutunud, istub garaaži katusel ja passib sealt näljase näoga.”

„Kas sa arvad, et ta tahab su isa, see tähendab tigu, ära süüa?”

„Muidugi!” hüüatas Saskia. „Sa peaksid tema nokka nägema. Üks amps ja isa on läinud. Kui tädi Debora oli veel inimene, riidles ta alati minuga, et ma ustega paugutan. Temast ei ole midagi head oodata. Me peame kiiresti isale appi minema.”

Johanile tuli elu sisse.

„Helistame politseisse!”

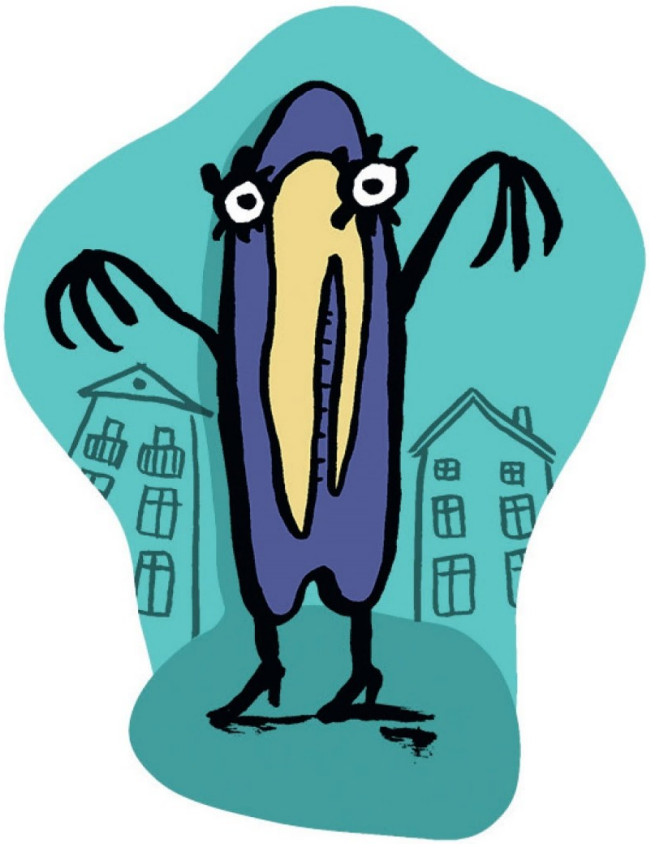
„Mis me neile ütleme? Et tädi Debora pistab kohe isa nahka või? See kõlab ju napakalt!”

„Täna ongi kõik napakas,” haaras Johan telefoni järele.

„Hallo, kas politsei?” hüüdis ta torusse, kui oli numbri valinud.

„Hallo, kuuleb politseiülem Gregor,” kostis vastuseks. „Kohe saab pulli! Me hakkame Pauli ja Taneliga pätte püüdma. Ja arreteerime kõik laulmisõpetajad.”

Johan vajutas kõne kinni. Ta tundis Gregori häälest ära oma klassivenna, kes muusika-tundides alati tukkuma kippus. Politsei abile ei saanud loota.

*

Johan tõi rõdult oma tõukeratta. Nad lükkasid Saskiaga endale hea hoo sisse ja tõttasid päästetöödele, hoidudes hoolikalt haigla lähedusest ja vinkadi-vonkadi sõitvatest autodest.

„Kui mõni Gregori moodi politseinik peaks ette juhtuma, siis põgeneme nii, mis torust tuleb," hõikas Saskia Johanile.

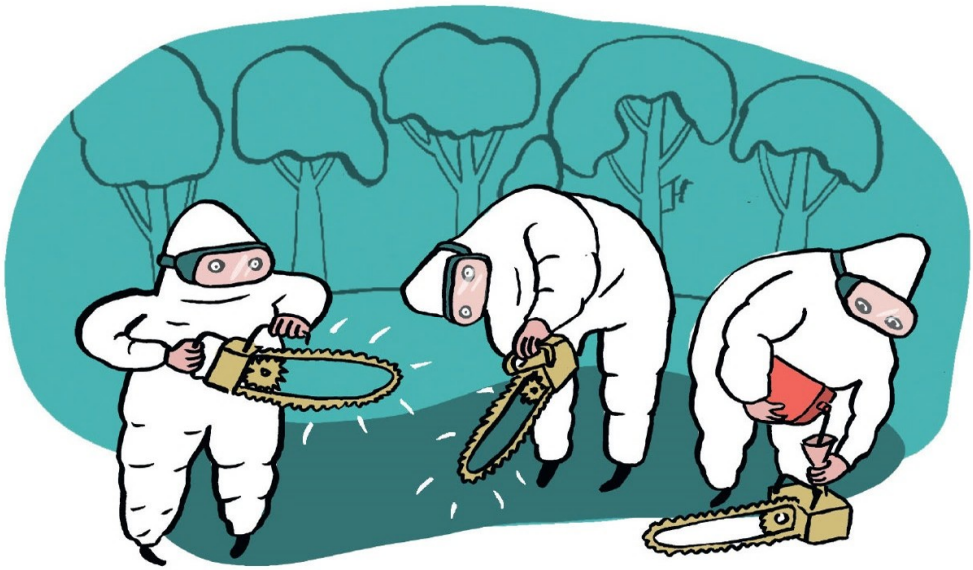
Politseinikke ei paistnud, kuid pargi tammede alleel seisid kolm meest saagidega. Johan pidurdas halba aimates hoo maha.

„Need kakskümmend viis tamme saeme maha," osutas üks meestest puurivi poole. „Siis peaks ära mahtuma küll."

Teised mehed mõmisesid nõusolevalt.

Johan pidas haralisi tammemürakaid linna kõige parematekski ronimispuudeks,

kus nad olid
Saskiaga
turninud
sellest ajast
peale, kui jalad
kandma hakkasid.
Kevaditi ja suviti
kostis latvadest sajahäälset linnulaulu.

„Mis siia ära peab mahtuma?" ei saanud ta jätta pärimata.

„Maailma kõige kõrgem vaatetorn."

„Kuhu te tahate vaadata?"

„Ülevalt alla loomulikult," vastas mees ja kääris käised üles.

„Johan, kuhu sa jääd?!" hüüdis Saskia eemalt. „Tule juba, mu isa pannakse nahka!"

Johan oli sunnitud edasi kihutama.

Tuletõrjujate maja eest mööda sõites märkasid Johan ja Saskia viit-kuut jõnglast punastel tuletõrjemasinatel ukerdamas.

„Me peame kõigepealt midagi põlema panema, siis saame hakata kustutama," kuulsid nad lapsi omavahel arutamas.

Johan ja Saskia lisasid hoogu. Johan oli kõigest nii nördinud, et pisarad kippusid vägisi silma. Seepärast ei pannud ta tähele, et kohe kurvi taga on istepink. Müraki räntsatas Johan sellele otsa.

*

Saskia ja pingil istunud onu Matteus

aitasid Johani pingile pikali.

„Palju just ei puudu, et sind haiglasse viia," uuris Saskia Johani vigastusi.

„Sinna ma elusast peast ei lähe."

Onu Matteus surus taskuräti Johani veritsevale kulmule.

Lapsed teadsid seda meest. Et keegi polnud teda kunagi rääkimas kuulnud, peeti Matteust tummaks, kuid kohtudes oli ta neile alati sõbralikult noogutanud.

Saskia kompas Johani jalgu.

„Paistab, et oma konte pole sa õnneks murdnud. Katkised teksad on tühiasi."

Johan ajas end istuli.

„Kas kuulsid, et meie tammede asemele tahetakse mingi torn püsti panna?"

Saskia noogutas.

„Ja tited panevad linnale tule otsa, et seda siis kustutama hakata."

„On ikka hull värk.”

Johan ja Saskia kössitasid pingil õige nõutult. Johani tõuke-ratas vedeles maas kahes tükis ja oli sõidukõlbmatu.

Saskia piilus silmanurgast onu Matteust.

„Huvitav, kas onu hakkab ka viimati tiritamme kasvatama või kakuna ringi lendama,” sosistas ta Johanile.

Ent Matteus istus rahulikult ega paistnud silma millegi ebatavalisega.

Viimaks kargas Saskia püsti.

„Johan, me ei saa siin niimoodi lolli näoga norutada. Me peame midagi ette võtma, muidu hakkab juhtuma suuri õnnetusi. Pealegi on mu isa ohus. Kas sa ei mäleta?”

„Mida me sinu arvates peame tegema? Kahekesi kõigi vastu võitlema hakkama või?”

„Lähme minu poole. Äkki saame vähemalt selle kurja kulli minema peletada.”

Sellega oli Johan päri.

Saskia asus oma rattale, Johan komberdas ta selja taha. Ka onu Matteus tõusis pingilt ja kummardas neile kergelt hüvastijätuks.

„Tarkus paistab tegudest,” ütles ta. Siis surus ta käed mantli taskutesse ja astus minema.

*

„Mida ta selle tarkuse all õieti mõtles?”

päris Johan tõukerattal vaevaliselt tasakaalu hoides. Põlved ja otsmik valutasid.

„Tont teab. Võibolla seda, et kui sa nii kohutavalt kõvasti mu õlga pigistad, siis me läheme kohe uppi.”

Johan laskis haaret lõdvemaks.

Peagi jõudsid lapsed Saskia majani. Esimese hooga kiirustas Saskia aeda kontrollima, kas isa on ikka võrkkiiges alles. Oli alles, aga alles oli ka tädi Debora garaaži katusel. Johan pidi tunnistama, et Saskial oli olnud õigus – tädi nägi tõesti näljane ja tige välja. Pealegi oli ta suur, tulipunased pikad küüned kaardusid üle katuseserva nagu ehtsad küünised.

„Mis sa arvad, kui pakuks talle isa asemel midagi muud süüa? Ehk saab kõhu täis ja lendab minema,” tuli Johanile idee.

„Arvad, et talle võiks maitseda kõrvitsasupp, mis meil eilsest alles on?”

„Teeme katset.”

Saskia lidus kööki. Mõne aja pärast ilmus ta lagedale suure kotitäiega.

„Ma tõin enam-vähem kõik söödava, mis leidsin.”

Ta ladus lagedale tüki juustu, lillkapsa, saia, heeringa, kolm kommi ja poti kõrvitsasupiga. Kraam laotati aiatoolidele laiali.

„Palun väga,” kummardus Saskia kulli suunas. „Teie õhtusöök on serveeritud. Laske hea maitsta.”

Ent tädi Debora ei mõelnudki einestama asuda, vaid tõi kuuldavale ähvardava huike. Küünised klõbisesid vastu katust nii halvaendeliselt, et Johan ja Saskia nihkusid põõsaste varju.

„Tundub, et kõrvitsasuppi võid ise süüa,” märkis Johan.

„Õudne moor,” kirtsutas Saskia nina.

„Võibolla peaks püüdma su isa ettevaatlikult üles ajada. Las ta läheb tuppa ja magab seal edasi. Me ei saa ju siia valvesse jäädagi.”

Saskia mõtles veidi.

„Kui mu isa siit teosammul minema hakkab, jõuab ta voodisse ehk umbes nädala pärast.”

„Äkki saame asja kiirendada. Lükkame ta aiakärule ja kärutame majja.”

„Oo, paistab, et sulle on kukkumine päris hästi mõjunud," tunnustas Saskia. „Häid mõtteid tuleb robinal."

Johan kompas ettevaatlikult otsaesist – muhk oli juba üleval.

Saskia tõi kuurist käru lagedale. Mõlemad haarasid selle käepidemetest ja nügisid käru ettevaatlikult võrkkiiges magava isa poole, ise silmanurgast kogu aeg kulli jälgides.

Tädi Debora saatis neid jäise pilguga. Kui Johan ja Saskia olid isast kolme sammu kaugusel, sirutas kull hiiglaslikud tiivad laiali, tõusis lendu, haaras isa nokka ja lendas oma kandamiga garaaži katusele tagasi. Isa ei ärganud.

*

„Kukkumine ei mõjunud sulle üldse hästi!

Sul on lollid ideed!" turtsus Saskia ja virutas aiakäru kummuli.

Johan tundis ennast niigi sandisti, Saskia etteheited tegid meele veel mõrumaks.

„On su isal alles sügav uni!" porises ta pahuralt.

See pani ka Saskia imestama. Talle meenus, et magavat isa oli ta üldse haruharva näinud. Isa oli tavaliselt kodunt läinud, kui Saskia üles ärkas, ja töölt koju jõudis ta siis, kui Saskia juba magas. Paaril korral oli Saskia läbi une kuulnud, kuidas isa tema voodiserval istub ja vaikselt head ööd soovib.

„Võibolla jäi isa suurest väsimusest talveunne," arvas Saskia. Ent seda enam oli ju tarvis teda kurja kulli eest kaitsta.

Saskia ulatas Johanile kommi, millest tädi Debora oli keeldunud.

„Lepime ära," tonksas ta poissi.

Sügisõhtu oli läinud õige hämaraks, külm tuul kippus läbi jope puhuma ja lõgistas aiaväravat.

„Kas püüame lõket teha ja jääme ööseks valvesse?" päris Johan mõne aja pärast lootusetult. Ta ei kujutanud ette, et suudab kuigi kaua üleval olla. Päev oli olnud väsitav.

„Äkki prooviks kulli kividega visata? Ehk lendab minema," pani Saskia ette.

Johan hindas vahemaad enda ja katuseserva vahel.

„Enne lepime kokku, et kui mõni minu visatud kivi peaks kulli asemel kogemata su isa tabama, siis sa mind jälle süüdistama ei hakka."

Saskia pidi tunnistama, et kividega loopimine ei ole kõige parem mõte.

Nad nihkusid pingil tihedalt külg külje vastu, et sooja saada.

„Kas seda lootust ei ole, et tädi Debora ära väsiks ja magama jääks," päris Johan viimaks. „Ma olen aru saanud, et vanad inimesed jäävad õhtuti varakult uniseks. Kuidas vanade kullidega on?"

„Ema ütles möödunud nädalal, et tädi Debora on alles neljakümneaastane ja see pole mingi vanus."

„Nojah, aga nüüd on ta juba tervelt nädala vanemaks saanud. Äkki hakkab see mõjuma," Johan elavnes üha enam. „Mõtle, kui kull hästi sügavalt unne jääks! Me võiks su isa katuselt kätte saada."

„Eks ootame siis," kehitas Saskia õlgu. „Peaasi, et me enne ise magama ei jääks."

„Ei, nii ei lähe," kargas Johan püsti. „Siin tuleb endal kaasa aidata."

„Mismoodi? Ma ei usu, et meil kodus unerohtu on."

„Unerohtu pole vaja. Sa tood oma viiuli ja mängid unelaulu, sedasama hällilaulu, mida sa koolis oled mänginud."

„Kas sa usud, et see paneks kulli magama?" läksid Saskial silmad suureks.

„Proovime! Sa mängid seda nii hästi!"

Saskia tundis, kuidas põsed õhetama hakkasid. Johan seda õnneks ei näinud.

Kui Saskia viiuliga aeda tagasi jõudis, oli väljas juba nii pime, et silmad ei seletanud esimese hooga peaaegu midagi. Mitte kusagil ei põlenud ühtegi tänavalaternat, mitte ühestki aknast ei paistnud tuld, mitte keegi ümbruskonnas polnud süüdanud ainsatki lõket, küünalt ega tikku. Kuu oli pilvede taga peidus, tähed kustunud.

Saskia jäi trepi kõrvale seisma ega julgenud rohkem sammugi astuda.

„Johan!"

„Ma olen siin."

Nüüd aimas Saskia tumedat kuju tuules kägiseva raagus õunapuu all. Ta sai veidi julgust juurde.

Saskia tõstis viiuli lõua alla, libistas näpuga prooviks üle keelte ja hakkas mängima. See oli üks igivana hällilaul, mida emad olid õhtuti oma lastele laulnud juba sadu aastaid.

Esialgu polnud viisi läbi vinguva tuule peaaegu kuuldagi, kuid tasahilju jõudis muusika üle terve aia, üle tänava ja libises üle linna. See oli nii habras, aeglane ja rahulik ning Saskia mängis nii õrnalt, et tuul taltus. Ühtäkki ei liikunud enam ainuski kõrs. Loo lõppedes vajus linn vaikusesse.

Kui veidi aja pärast tamme-tõru Kuristiku tänava paremalt kolmanda puu otsast murule kukkus, kõlas see nagu plahvatus. Silmapiiri taga tukkunud päike ehmatas ennast virgeks. Ta vaatas maa peale ja punastas.

*

Selles suures vaikuses tekkis hetk, mis oli pikem kui tavalised hetked. Aga võibolla see lihtsalt tundus nii, sest Saskia viiulihelid sadasid mööda ilma laiali nagu lumehelbed, pimedus taandus ja aegamööda sai kõik jälle nähtavaks. Inimesed, kelle peale helbed langesid, nägid korraks isegi iseenda sisse.

Ka kuuenda klassi Brett, kes tahtis nii väga näha, mismoodi inimene seestpoolt paistab, nägi iseenda sisse, ilma et keegi teda lõhki oleks lõiganud. Ta süvenes oma sisemusse päris põhjalikult. See oli huvitav.

„Emme, kus sa oled?" hüüdis üks põnn tuletõrjemasina katuselt. „Emme, ma ei saa alla, tule appi!"

Emme, kes kuni selle päevani oli hommikust õhtuni laste hambaid ravinud, esitles parasjagu mannekeenina uusi rannariideid linna teises otsas. Ta püüdis kinni ühe lumehelbe ja kuulis sedamaid, kuidas ta pesamuna appi hõikab.

„Kui rumal minust siin moelaval niimoodi eputada!" kohkus emme, kiirustas talvemantli järele ja tõttas põnnile appi.

Ühele loikamile, kes oli end just presidendiks kuulutanud, meenutas lumehelveste sadu, et inglise keele kontrolltööks on õppimata. Ent inglise keelt peab ju president ometi oskama. Loikam läks koju õppima.

Mehed, kes olid kavatsenud kakskümmend viis vana tamme maha saagida, avastasid pärast esimese puu langetamist, et

tegelikult oleks ikka vahvam tammed alles jätta, vaadata, kuidas lumi pehmelt nende okstele langeb, ja meisterdada latvadesse lindude söögimajad.

„Palju huvitavam on lindudele alt üles vaadata," leidsid nad.

Kooli kokatädi sattus lumesattu, kui ta gümnaasiumi majandusõpikut pähe tuupis. Ta lõi raamatu ehmatusega kinni. „Kui mina lastele sööklas suppi ei keeda ja liha ei prae, jäävad neil ju kõhud tühjaks. Aga kui neil jäävad kõhud tühjaks, ei kasvagi neist tublisid ja rõõmsaid inimesi."

Selle mõtte peale jäi kokatädi nii kurvaks, et ta isegi nuttis natuke. Siis läks ta poodi, et lastele kuhjaga head söögikraami varuda.

Kuid rohkem kui keegi teine, ehmus ikkagi klassijuhataja. Veel eelmisel õhtul magama minnes oli ta arvanud, et armastab maailmas üle kõige kasse, sest nemad ei lobise tunni ajal, ei kaota alatasa oma kehkariideid, ei kaeba üksteise peale, ei jutusta pidevalt telefoniga ega jookse vahetundides end oimetuks. Kuid kui klassijuhataja nägi vahtra oksal kõõludes, kuidas õpilased saavad viiele viit juurde liites tulemuseks 20, ei pidanud ta närvid enam kassina vastu.

„Loomulikult armastan ma kõige rohkem lapsi. Ma ei või kannatada, kui nad nii rumalaks jäävad."

Klassijuhataja pesi vurrud põskedelt ja pühendus vihikute parandamisele.

*

Järgmine päev oli laupäev.

Johan ärkas oma voodis nagu harilikult. Esimese asjana lippas ta ärevalt trepist üles vanemate magamistuppa. Ema ja isa magasid. Isa norskas vaikselt.

Johan läks kööki, meisterdas kuus juustuvõileiba, ladus need taldrikule hunnikusse ja tõttas vanemate juurde tagasi.

„Siin tuleb kuninglik hommikusöök," hüüdis ta juba uksel.

Ema ehmus istuli. Ka isa ärkas ja haigutas suure suuga.

„Milline tore üllatus!" kiitsid mõlemad.

Johan puges vanemate vahele, nad ampsasid võileiba, päike soojendas varbaid.

„Emps, kas sa tahaksid olla kuninganna?"

„Kuninganna?" imestas ema naerma hakates. Ta haaras Johani kõvasti kaissu. „Ma võin olla kes tahes, peaasi, et sina mul olemas oled?"

„Aga sina, isa, kas sina tahaksid olla kusagil mujal või keegi teine? Näiteks meremees?"

„Mine nüüd! Omaenda nahas on ikka kõige parem olla. Isegi kui ta natuke nagu pigistab," patsutas isa oma prinkis kõhtu.

Kumbki neist ei paistnud eilsest päevast minutitki mäletavat.

Ema tõmbas hommikumantli selga ja läks kohvi tegema. Isa ja Johan jäid omavahele.

„Muuseas, kuidas see meremees sulle äkki pähe kargas?"

„Niisama."

„Huvitav kokkusattumus. Ma vist nägin unes, et hakkasin meremeheks ja läksin laevale. Hirmus! Ainuüksi niisugusest unenäost hakkab mul halb."

„Aga inimesed tahavad vahel olla justnagu keegi teine?"

Isa näis mõtlik.

„Võibolla me tõesti tahame olla mõnikord midagi väga erilist, olla kuulsamad, peenemad, julgemad, jõukamad. Tuleb ette, et me pingutame sellega üle. Mina näiteks tunnen ennast täna väga erilisena. Kas tead, miks?"

„Ei tea."

„Sest ma sain hommikuks oma poja tehtud juustuvõileibu. Vinge värk!"

Siis läksid nad trepist alla.

Johan sulges end vannituppa ja valis kiiruga Saskia numbri.

„Hommik! Kuidas läheb?"

„Vägevalt! Ema on jälle kodus tagasi!"

„Aga isa? Kas ta ikka veel magab?"

„Üldse mitte. Ta on kohutavalt ärkvel, laulab kõva häälega. Kuula!"

Telefonist kostis reibast jorinat.

„Päris lõbus,” muigas Johan.

„Lõbus, jah. Ma pean nüüd lõpetama, sest me hakkame kinno minema. Tšau!”

Johan oli vaevalt jõudnud köögis mahlaklaasi tühjaks juua, kui Saskia tagasi helistas.

„Tädi Debora tuli meile trepil vastu, kui me välja läksime," vadistas ta kiiruga. „Tädi ei hakanudki õiendama nagu tavaliselt. Andis mulle hoopis ühe kommi ja kadus ruttu oma korterisse. Mulle peaaegu paistis, nagu tal oleks häbi olnud."

„Äkki oligi."

Saskia pidas väikese pausi.

„Tead, ma otsustasin, et õpin ikka viiulit edasi. Aga sina tule homme hommikul meile praesaia sööma. Mis arvad?"

„Kes praeb?"

„Ema muidugi."

Johan ja Saskia naersid.

„Siis ma tulen!"

„Homme näeme!"

Johan läks ema ja isaga parki oravaid söötma. Haiglas askeldasid õiged arstid, presidendilossis töötas üksainuke president. Tuttaval pingil istus onu Matteus. Ta noogutas tummalt Johani tervituse peale.

Johan mõtles, et juba esmaspäeval kohtub ta koolis kõigi oma klassikaaslastega.

„Äkki saab Janiga uuesti maadelda," tekkis tal lootus.

Kõik oli jälle hästi, võibolla isegi paremini kui kunagi varem.

„Aga kui peaks miskit vussi minema, tuleb onu Matteusega nõu pidada," otsustas Johan.

Maa oli kaetud paksu lumega. See sädeles päikese paistel.

HVIK

Kui Johan ühel hommikul üles ärkab, avastab ta, et ümberringi valitseb suur segadus. Täiskasvanud mängivad liivakastis ja turnivad puudel, lapsed on hakanud õpetajateks, politseinikeks ja tuletõrjujateks. Selline tohuvabohu lükkab käima sündmused, kus muu hulgas saadakse kulm lõhki, päästetakse isa surmasuust ja mängitakse viiulit.

ISBN 978-9949-9971-5-2